

Wrocław, dnia 21 listopada 2023 r.

WPN.053.1.2023.IL

Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego
Masyw Śnieżnika
Sienna 5c
57-550 Stronie Śląskie

W odpowiedzi na petycję z dnia 30 września 2023 r. w sprawie projektu planu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Bialskie I Grupa Śnieżnika (PLH020016), na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) przedkładałam następujące wyjaśnienia.

Na wstępie dziękuję za przekazane uwagi i wskazanie, że potrzeba ochrony przyrody jest faktem niezaprzeczalnym. Należy zaznaczyć, że dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 obowiązuje dokument planistyczny, tj.: plan zadań ochronnych, ustanowiony *zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 24 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r., poz. 5459)*. Dokument ten, będący aktem prawa miejscowego, zawiera zapisy, które mają na celu zachowanie lub poprawę stanu zachowania przedmiotów ochrony tego obszaru i już wprowadzają zasady gospodarowania w odniesieniu do zamierzeń/przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony obszaru. Ww. plan zadań ochronnych zawiera m.in:

- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony,
- cele działań ochronnych,
- działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania,
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Bystrzyca Kłodzka i Stronie Śląskie, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego części gminy Bystrzyca Kłodzka, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu

ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Ponadto w § 8 ww. *zarządzenia* wskazano na konieczność opracowania dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 planu ochrony, uzasadniając to niewystarczającym stanem wiedzy do odpowiedniego zaplanowania ochrony w obszarze w celu zachowania lub poprawy stanu ochrony przedmiotów ochrony. To właśnie plan ochrony pozwoli na określenie stabilnych reguł i zasad postępowania w obszarze oraz określi „warunki brzegowe”, jakie musi spełnić zagospodarowanie przestrzenne oraz prowadzona w obszarze działalność, aby nie szkodzić celom ochrony obszaru Natura 2000, a podmiotom działającym w obszarze dać większą przewidywalność i pewność, jak wymogi ochrony obszaru wpłyną na ich działalność.

Mając na uwadze powyższy obowiązek, w 2018 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu przystąpił do realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0194/17 pn.: „*Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku*” finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020, którego celem było stworzenie efektywnego instrumentu zarządzania obszarem Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 poprzez opracowanie projektu planu ochrony. Wskazuję przy tym, że projekt planu ochrony dla obszaru Natura 2000 sporządza regionalny dyrektor ochrony środowiska, a ustanawia minister właściwy do spraw środowiska, w drodze rozporządzenia, na okres 20 lat, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.

Przechodząc do meritum, poniżej przedkładam odpowiedzi na zawarte w treści petycji postulaty:

1. *Opublikowanie treści projektu na stronie internetowej RDOŚ oraz przeprowadzenie konsultacji z mieszkańcami w sołectwach Gminy Stronie Śląskie.*

Zgodnie z art. 29 ust. 5 i 6 *ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.)*, zwaną dalej *ustawą oop*, sporządzający projekt planu ochrony umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Ustanowienie planu ochrony poprzedza się przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa na zasadach określonych w dziale III rozdziale 3 *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U z 2023 poz. 1094 ze zm.)*, zwanej dalej *ustawą ooś*. Zgodnie z art. 39 ust. 1 *ustawy ooś* organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
- 2) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 3) możliwości składania uwag i wniosków;
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;

- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
- 6) postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Przeprowadzone w terminie 15 czerwca – 30 września 2023 r. konsultacje z członkami Zespołu Lokalnej Współpracy oraz zainteresowanymi interesariuszami miały na celu zebranie uwag do przygotowanej i opracowanej dokumentacji projektu planu ochrony, przed przygotowaniem ostatecznej wersji, która zostanie przekazana do Ministra właściwego do spraw środowiska. Projekt planu ochrony wraz z danymi przestrzennymi (w wersji elektronicznej) został przekazany uczestnikom spotkania w dniu 15 czerwca 2023 r., jak również został przesłany drogą elektroniczną (wiadomości e-mail) zainteresowanym osobom w terminach późniejszych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone konsultacje opracowanego projektu planu ochrony z członkami ZLW i interesariuszami nie stanowią udziału społeczeństwa w rozumieniu przepisów ww. ustawy oos.

Wskazuję przy tym, że sporządzający projekt planu ochrony - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu od początku prac nad przygotowaniem projektu planu ochrony, umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Na etapie przystąpienia do sporządzania projektu planu ochrony w dniu 25 czerwca 2019 r. w prasie o zasięgu lokalnym (Gazeta Wyborcza), na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.082.6.2.2019.MŁ z dnia 25 czerwca 2019 r. informujące o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016). Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia do: Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej, Burmistrza Łądko-Zdroju, Burmistrza Miasta i Gminy Międzyzylesie, Burmistrza Stronia Śląskiego oraz Starosty Kłodzkiego.

Dodatkowo celem wypełnienia powyższego obowiązku Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu zgodnie z przyjętą praktyką przy opracowaniu Planu Zadań Ochronnych stworzyła tzw. Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW). W pierwszym etapie prac nad projektem planu ochrony sporządzono listę osób i podmiotów będących interesariuszami w obszarze Natura 2000 (m. in. na podstawie listy osób i instytucji uczestniczących w Zespole Lokalnej Współpracy podczas sporządzania Planu Zadań Ochronnych). Do wszystkich wysłano zawiadomienia o pierwszym spotkaniu informacyjnym zorganizowanym 16 grudnia 2019 r. w siedzibie Nadleśnictwa Łądek Zdrój. Na pierwszym spotkaniu powołano Zespół Lokalnej Współpracy, do którego włączyły się zainteresowane osoby oraz instytucje. Następnie odbyło się jeszcze pięć spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy: 10 grudnia 2020 r. spotkanie korespondencyjne (stan pandemii), 21 czerwca 2021 r. oraz 15 grudnia 2021 r. spotkania online za pośrednictwem aplikacji MS Teams (stan pandemii), 21 czerwca 2022 r. oraz 14 grudnia 2022 r. spotkania w Centrum Edukacji, Turystyki i Kultury w Stroniu Śląskim. W dniu 15 czerwca 2023 r. odbyła się konferencja podsumowująca prace nad projektem planu ochrony, na której zostały przekazane wszystkim uczestnikom ZLW projekty planu ochrony wraz danymi przestrzennymi (w wersji elektronicznej). Każdorazowo spotkania były otwarte zarówno dla członków ZLW, jak i dla wszystkich zainteresowanych. Informacja o spotkaniach zamieszczana była na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz wysyłana wszystkim interesariuszom i członkom Zespołu Lokalnej Współpracy.

Głównym celem spotkań było zgromadzenie wszelkich dostępnych informacji dotyczących obszaru, przedmiotów ochrony i zidentyfikowanych zagrożeń oraz wypracowanie wspólnej wizji ochrony obszaru. Po spotkaniach sporządzane były protokoły, które zamieszczano na stronie internetowej RDOŚ we Wrocławiu. W trakcie prac nad planem ochrony z członkami ZLW i wszystkimi zainteresowanymi kontaktowano się również w miarę potrzeb drogą telefoniczną, elektroniczną, pocztą tradycyjną lub osobiście.

Dodatkowo na stronie internetowej tut. Dyrekcji utworzono zakładkę dotyczącą realizowanego projektu nr POIS.02.04.00-00-0194/17 „Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku” w obszarze Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 (<https://www.gov.pl/web/rdos-wroclaw/gory-bialskie-i-grupa-snieznika-plh20016>), gdzie na bieżąco zamieszczano dane o kolejnych spotkaniach ZLW i protokoły z tych spotkań. Informacje dotyczące trwających nad projektem prac zamieszczono także na stronie internetowej tut. Dyrekcji w oświadczeniu w sprawie realizowanego przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu projektu planu ochrony dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016 (<https://www.gov.pl/web/rdos-wroclaw/natura-2000-w-masywie-snieznika---oswiadczenie-rdos-we-wroclawiu>), a także przekazano plakaty dotyczące trwających prac nad projektem planu ochrony do urzędów gmin i starostwa w celu poinformowania lokalnej społeczności o trwających pracach nad opracowaniem planu ochrony dla obszaru Natura 2000.

Informuję, że to właśnie przekazanie projektu planu ochrony na nośnikach elektronicznych członkom ZLW i zainteresowanych osobom w dniu 15 czerwca 2023 r. stanowiło wypełnienie warunku dotyczącego umożliwienia zainteresowanym podmiotom udziału w pracach nad projektem planu ochrony. Dopiero na podstawie wniesionych w terminie do dnia 30 września 2023 r. uwag od członków ZLW i interesariuszy powstanie ostateczny projekt planu ochrony, który zostanie przekazany do Ministerstwa Środowiska i Klimatu celem dalszego procedowania.

Jeszcze raz należy podkreślić, że co istotne **ani Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu, ani Minister właściwy do spraw środowiska nie przystąpił do procedury udziału społeczeństwa w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016)**, o którym mowa w art. 39 *ustawy ooś*, w związku z art. 29 *ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, a prowadzone konsultacje mają charakter roboczy.

Obwieszczenie o przystąpieniu do procedury udziału społeczeństwa w ramach postępowania administracyjnego w sprawie ustanowienia planu ochrony, o której mowa w art. 39 *ustawy ooś*, zostanie podane do publicznej informacji w zwyczajowo przyjęty sposób.

2. Uzupełnienie projektu o pominięcie w nim wymogi ustawowe:

a) nie zawiera pełnej identyfikacji zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie Obszaru;

Zgodnie z § 2 *ust. 3 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 64 poz. 401 ze zm.)* tryb sporządzania projektu planu ochrony obejmuje czynności takie jak: identyfikację zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność

w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar.

W rozdziale 6.1 *Kluczowe instytucje/osoby dla obszaru i zakres ich odpowiedzialności* projektu planu ochrony wskazano, że w trakcie prac nad projektem i podczas spotkań ZLW zostały wytypowane najważniejsze osoby i instytucje oraz zakres ich udziału i odpowiedzialności za realizację celów ochrony obszaru Natura 2000. Podkreślono, że lista ta (zawierająca 24 najważniejsze podmioty odpowiedzialne za realizację celów ochrony obszaru Natura 2000) nie jest jednak zamknięta, a najważniejsze osoby, instytucje i podmioty prowadzące działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków mogą być identyfikowane przez cały czas trwania prac nad projektem planu ochrony do czasu zakończenia udziału społeczeństwa w ustanawianiu planu ochrony. Należy podkreślić, że wskazano kluczowe, a nie wszystkie instytucje prowadzące działalność w granicach obszaru Natura 2000, w tym Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego Masyw Śnieżnika, wskazując na możliwe rozszerzenie listy o kolejne podmioty w toku prowadzonych prac. Na wszystkich spotkaniach apelowano, zwłaszcza do władz gmin, aby uzyskane informacje przekazywały mieszkańcom.

b) *nie zgromadzono informacji dotyczących uwarunkowań społecznych, gospodarczych i kulturowych, kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego Obszaru;*

Zgodnie z § 3 ust 1 pkt 2a *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000* zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru obejmuje: zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony istotnych dla jego ochrony, w tym dotyczących: uwarunkowań geograficznych, przyrodniczych, społecznych, gospodarczych i kulturowych, kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego, a także uwarunkowań wynikających z istniejących form ochrony przyrody innych niż obszar i celów ich ochrony.

W rozdziale 7.2 *Ogólna charakterystyka obszaru Natura 2000* projektu planu ochrony określono m.in. uwarunkowania społeczne i gospodarcze oraz przewidywane kierunki rozwoju wskazując, że gminy leżące w obszarze są w większości słabo zaludnione z uwagi na duże powierzchnie leśne i górzysty teren. W obszarze obserwuje się ujemny przyrost naturalny; ludzie poszukują pracy poza regionem, jednakże część mieszkańców zajęła się prowadzeniem usług turystycznych, w tym agroturystyką. Obserwowany jest rozwój oddolnych inicjatyw lokalnych zajmujących się zrównoważonym rozwojem turystyki oraz edukacją ekologiczną. Wymieniono podstawowe zagrożenia dla prawidłowej ochrony obszaru związane z uwarunkowaniami społecznymi i gospodarczymi zaliczając do nich: intensyfikację masowego ruchu turystycznego i związane z nią projekty infrastrukturalne, takie jak rozbudowa wyciągów narciarskich (kompleksy na Czarnej Górze i w Kamienicy) i bazy turystycznej grożące postępującą fragmentacją obszaru, powracające plany budowy kolei gondolowej na Śnieżniku, zaprzestanie wykorzystania kośno-pastwiskowego oraz zabudowa siedlisk półnaturalnych leżących w niższych partiach Masywu – głównie rozporozszona zabudowa jednorodzinna powodująca zwiększenie antropopresji na nieziasiedlonych do tej pory terenach.

Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu ma świadomość uwarunkowań społecznych, gospodarczych, kulturowych oraz kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego tego regionu, niemniej jednak występują one w określonych uwarunkowaniach przyrodniczych. Dlatego zdając sobie

sprawę z konieczności pogodzenia wymogów ochrony przyrody z racjonalnym rozwojem gospodarczym przystąpił do opracowania planu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016). Do realizacji projektu oddelegowano wieloletnich pracowników tut. Dyrekcji, mających odpowiednie wykształcenie, wiedzę i doświadczenie, nadzorowanych przez osobę znającą ten region oraz zlecono realizację ekspertyz doświadczonym i kompetentnym Wykonawcom zewnętrznym.

Istotnym jest, że przywołane w petycji opracowanie pn.: „Strategia Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023 – 2033” (Urząd Miejski w Stroniu Śląskim we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju oraz Krajowym Instytutem Jakości) zostało przyjęte na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) Uchwałą Nr LXX/438/23 Rady Miejskiej Stronia Śląskiego z dnia 30 czerwca 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Stronie Śląskie na lata 2023 - 2033. Zatem ww. Strategia została przyjęta przez Radę Miejską Stronia Śląskiego już po przekazaniu projektu planu ochrony członkom ZLW.

Niemniej jednak wskazana w opracowaniu wizja gminy zakłada, że *Gmina Stronie Śląskie w 2033 roku jest miejscem atrakcyjnym do życia, pracy i wypoczynku, łączącym historię i tradycję z nowoczesnością. Gmina rozwija się w sposób zrównoważony i szanując zasoby przyrodnicze zapewnia wysoką jakość życia społecznego i gospodarczego, poprzez wspieranie aktywności społeczności lokalnej, przedsiębiorców i inwestorów, oraz dobre skomunikowanie z regionem, krajem i zagranicą. Jest to gmina proekologiczna z wykształconą silną marką.*

Dodatkowo należy wskazać, że Prezes Zarządu Stowarzyszenia Rozwoju Regionalnego Masywu Śnieżnika biorący czynny udział w spotkaniach ZLW wielokrotnie podkreślał, że reprezentuje przedsiębiorców głównie w branży turystycznej, wskazując przy tym na uwarunkowania historyczne zgodnie, z którymi zrównoważony rozwój musi wiązać się z kontynuacją **opartego o turystykę rozwoju gospodarczego i społecznego**. Wskazywał przy tym, że model turystyki agropensjonatowej to przeszłość, gdyż turysta oczekuje dobrych warunków bytowych, atrakcji, basenów, gondoli, czego drobny biznes (agroturystyka) nie zapewni.

Należy przy tym podkreślić, że część obecnych na spotkaniach ZLW mieszkańców opowiadała się zdecydowanie za inną wizją rozwoju regionu, gdzie mając na względzie perspektywę przyszłych pokoleń, wskazując, że pieniądze są rzeczą wymierną, nabytą i doczesną, w kontraście do przyrody, która jest rzeczą absolutną i bezwzględną, stojącą ponad pieniędzmi. Podkreślali, że to, iż niektóre wypowiedzi (tj. wypowiedzi przedstawicieli branży turystycznej), określają pewną perspektywę i fakt, że są głośnie i donośne, nie zawsze znaczy o randze i wadze tych wypowiedzi, a to właśnie przyroda stanowi dla mieszkańców kapitał na przyszłość, dlatego przede wszystkim ją należy chronić, ponieważ turyści przyjeżdżają w ten region właśnie ze względu na przyrodę.

Dodatkowo uczestnicząca w spotkaniach społeczna reprezentantka Partii Zieloni wskazywała, że obecna na spotkaniu grupa reprezentująca inwestorów, sprawia wrażenie jakby walczyła o to, żeby nie było przestrzegane prawo. Przypomniała o pomijanym na spotkaniu pojęciu zmian klimatu w odniesieniu m. in. do kosztów środowiskowych, które nie są uwzględniane wraz z kosztami budowy w ramach realizowanych inwestycji. Przyznała, że zabudowa Ziemi Kłodzkiej uległa całkowitej zmianie po 1945 r. kiedy pozniakały wioski, a rozbudowie uległy miasta, wskazując że obszary odzyskane przez przyrodę powinny podlegać ochronie, o ile jest to możliwe. Podkreśliła, że przyroda jest dobrem wspólnym i że w granicach obszaru Natura 2000 nie obowiązują tak restrykcyjne przepisy jak chociażby w parkach narodowych, wskazując przy tym, że podejmowane przez władze gmin działania

nie sprzyjają zamieszkiwaniu Ziemi Kłodzkiej, gdyż pozwalamy na zabudowę terenów turystycznych przez inwestorów, którzy chcą tu zamieszkać może dopiero na emeryturze (na podstawie protokołów z IV i V spotkania ZLW).

c) *nie zawiera ustaleń działań pożądaných dla zrównoważonego rozwoju Obszaru bazujących na wykorzystaniu zasobów krajobrazu i przyrody Obszaru, a nieprzeszkadzających osięganiu, utrzymaniu lub odtwarzaniu właściwego stanu przedmiotów ochrony.*

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 8f Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru obejmuje: ustalenie działań ochronnych zapewniających utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, likwidację, ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń lub zapobieżenie im, oraz zachowanie lub poprawienie integralności obszaru i roli, jaką dany obszar pełni dla spójności sieci Natura 2000, przez: ustalenie działań pożądaných dla zrównoważonego rozwoju obszaru bazujących na wykorzystaniu zasobów krajobrazu i przyrody obszaru, a nieprzeszkadzających osięganiu, utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego stanu przedmiotów ochrony, zwłaszcza działań dotyczących zabudowy lub lokalizacji infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, turystycznej lub edukacyjnej.

W rozdziale 7.2 *Ogólna charakterystyka obszaru Natura 2000* projektu planu ochrony wskazano, że celem ochrony obszaru Natura 2000 jest zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych związanych ze zróżnicowaniem wysokościowych oraz siedliskowym drugiego co do wysokości pasma górskiego w regionie kontynentalnym (w Sudetach), wraz z całym zespołem siedlisk górskich typowych dla różnych pięter roślinnych oraz towarzyszącej im fauny i flory, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków krytycznie zagrożonych w Polsce i w regionie. Wśród działań pożądaných dla zrównoważonego rozwoju obszaru wymieniono: dla zachowania różnorodności biologicznej - właściwe planowanie przestrzenne umożliwiające zachowanie istotnych przedmiotów ochrony przy jednoczesnym umiarkowanym wykorzystaniu zasobów naturalnych; dla gospodarki leśnej - dopasowanie zabiegów hodowlanych do wymagań ochronnych określonych siedlisk przyrodniczych oraz dla siedlisk półnaturalnych - stosowanie ekstensywnego koszenia lub wypasu, zgodnych z wymaganiami ekologicznymi poszczególnych siedlisk.

Odniesienie się do zarzutu nieobecnej w Projekcie planu ochrony zasady zrównoważonego rozwoju zostało częściowo omówione w ppkt b, jednak pragnę podkreślić, że wypełniając swoje ustawowe zadania, do których należy w szczególności ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 oraz innymi formami ochrony przyrody, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu działa w sposób budzący zaufanie uczestników postępowań do władzy publicznej, stoi na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmuje wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy. Przy wykonywaniu zadań ustawowych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami ekologicznymi, a przede wszystkim mając na względzie jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń, realizując politykę państwa, troszczy się o ochronę i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska.

Szereg działań podjętych w ramach realizowanego projektu pn.: „*Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku*”, jak również uzgodnione przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu inwestycje dotyczące m. in.

budowy wieży widokowej na Śnieżniku, udostępnienia Partii Mastodonta w Jaskini Niedźwiedziej, rozbudowy ośrodka narciarskiego Czarna Góra w Siennej (wyciągi, apartamenty, hotele, parkingi), budowy sieci singletracków, użytkowania sieci tras narciarstwa biegowego, udostępnienia sztolni uranowej w Kletnie, czy organizacji wielu rajdów rowerowych, pieszych i narciarskich wskazuje na szereg kompromisów zmierzających do efektywnego zarządzania środowiskiem przyrodniczym i dążenia do zrównoważonego rozwoju obszaru. Mając na uwadze powyższe tut. Dyrekcja nie ustaje w poszukiwaniu rozwiązań optymalnych (w tym regulacji planistycznych i działań ochronnych) dla osiągnięcia celu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016).

3. *Honorowanie praw nabytych właścicieli działek z uzgodnionymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z konstytucyjną zasadą ochrony tych praw.*

Zgodnie z art. 29 ust. 8 pkt 4 *ustawy o ochronie przyrody* plan ochrony dla obszaru Natura 2000 **zawiera wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000.**

W ramach przygotowywania przez tut. Dyrekcję projektu planu ochrony wykonana została szczegółowa analiza obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie, Stronie Śląskie i Lądek Zdrój, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie, Stronie Śląskie i Lądek Zdrój, planów zagospodarowania przestrzennego województwa, w zakresie niezbędnych wskazań do zmian studiów lub planów, których realizacja naruszy lub stworzy ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* stanowiącego, iż zabrania się (...) podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Mając na uwadze powyższe tut. Dyrekcja, po dogłębnej analizie materiału zgromadzonego w trakcie procedury sporządzania planu ochrony, może wskazać na konieczność zmian zapisów w części obowiązujących dokumentów planistycznych, kierując się potrzebą ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000.

Wskazuję przy tym, że zgodnie z w art. 129 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.)* jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. Ewentualne roszczenia przysługują w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie

rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Ustalenie przedmiotowego odszkodowania odbywa się w trybie administracyjnym – w drodze niezaskarżalnej decyzji administracyjnej - i należy do kompetencji właściwego starosty w myśl przepisu art. 131 ust. 1 *ustawy Prawo ochrony środowiska*. Strona niezadowolona z przyznanego odszkodowania może w terminie 30 dni od dnia doręczenia jej decyzji wnieść powództwo do sądu powszechnego. Droga sądowa przysługuje także w razie niewydania decyzji przez właściwy organ w terminie 3 miesięcy od dnia zgłoszenia żądania przez poszkodowanego (art. 131 ust. 2 *ustawy Prawo ochrony środowiska*). Natomiast do procedury wykupu nieruchomości czy też ustalenia wysokości odszkodowania stosuje się odpowiednio przepisy *ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 344 ze zm.)* (art. 132 i 133 *ustawy Prawo ochrony środowiska*). Przepis art. 134 pkt 2 *ustawy Prawo ochrony środowiska* jako podmiot zobowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości wskazuje na reprezentowany przez wojewodę Skarb Państwa - jeżeli ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości nastąpiło w wyniku wydania rozporządzenia Rady Ministrów, właściwego ministra albo wojewody.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że Ustawodawca w *ustawie Prawo ochrony środowiska* w przypadku doznania szkody w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości wprowadził możliwość dochodzenia przez uprawnione podmioty m.in. roszczeń odszkodowawczych, ale wyłącznie na ich żądanie i dopiero w sytuacji **wejścia w życie aktu prawa miejscowego czy też rozporządzenia**. Podobnie nałożenie jakichkolwiek obowiązków na właściciela lub użytkownika działek objętych planem ochrony może nastąpić dopiero z dniem jego wejścia w życie.

Odnosząc się do *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)* należy uznać, że zgodnie z art. 64 ust. 3 własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności. Dodatkowo zgodnie z art. 31 ust. 3 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla **ochrony środowiska**, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Tego rodzaju sytuacja, zdaniem tut. Organu, występuje w przedmiotowej sprawie. Z przepisu art. 130 ust. 1 pkt 1 *ustawy Prawo ochrony środowiska* wynika bowiem jednoznacznie, iż ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną zasobów środowiska może nastąpić przez poddanie ochronie obszarów lub obiektów na podstawie przepisów *ustawy o ochronie przyrody*, a więc w niniejszej sprawie na podstawie art. 25 *ustawy o ochronie przyrody*.

Co istotne część dokumentów planistycznych obowiązujących na terenie gmin Stronie Śląskie, Bystrzyca Kłodzka, Międzyzylesie i Lądek Zdrój zostało uchwalone przed utworzeniem obszaru Natura 2000 (przed 2008 r.) i nie były uzgadniane pod kątem wpływu na obszar Natura 2000. Obowiązek uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w części dotyczącej istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000 w zakresie ustaleń tych planów, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 został wprowadzony zmianą *ustawy o ochronie przyrody* w 2008 r. Pozostałe dokumenty planistyczne zostały uchwalone w dużej mierze przed lub tuż po sporządzeniu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 (*zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 24 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016*), w którym wskazano na znaczące braki w rozpoznaniu

przyrodniczym m.in. pod kątem występowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 – z czego bezpośrednio wyniknęła potrzeba sporządzenia planu ochrony dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 na podstawie pełnej, aktualnej inwentaryzacji przyrodniczej i aktualnych badań terenowych. Plan zadań ochronnych zawiera wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych, które w znacznej części zostały przeniesione do planu ochrony.

Pragnę podkreślić, że w przekazanym 15 czerwca 2023 r. Projekcie planu ochrony zostały wytypowane wstępnie miejsca, na których przeznaczenie terenu określonego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego „**koliduje**” z **przeznaczeniem terenu warunkującym utrzymanie lub odtwarzanie właściwego stanu ochrony** siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, stanowiących przedmioty ochrony ww. obszaru Natura 2000.

Wytypowane wstępnie miejsca konfliktowe są wynikiem przeprowadzonej analizy obowiązujących na terenie m. in. gminy Stronie Śląskie dokumentów planistycznych obejmujących swoim zasięgiem obszar Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016). Miejsca te zostały przedstawione w formie wykazu działek ewidencyjnych, danych przestrzennych GIS oraz map.

Odrębnymi pismami z dnia 17 maja 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zwrócił się do gmin: Stronie Śląskie, Bystrzyca Kłodzka i Międzylesie oraz ponownie w dniu 15 czerwca 2023 r. podczas Konferencji, która odbyła się w Międzygórzu o naniesienie uwag w przypadku ewentualnych niezgodności przedłożonych danych ze stanem faktycznym lub prawnym lub innymi uwarunkowaniami, deklarując w przypadku konieczności szerszego omówienia wyników przeprowadzonej analizy możliwość indywidualnych spotkań z przedstawicielami gminy. Na spotkaniu w dniu 15 czerwca 2023 r. przekazano ww. prośbę również członkom ZLW. Z gminami Bystrzyca Kłodzka i Stronie Śląskie odbyły się spotkania konsultacyjne (w tym spotkanie terenowe w Gminie Bystrzyca Kłodzka).

Faktem jest, że użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem ujętych w przekazanych materiałach terenów doprowadziłoby do utraty znacznej części siedlisk przyrodniczych (głównie siedlisk łąkowych: 6520 górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) i 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)) stanowiących przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016).

Przesłane w terminie do dnia 30 września 2023 r. robocze uwagi członków ZLW oraz interesariuszy, a także uwagi przekazane podczas roboczych spotkań z przedstawicielami Gminy Stronie Śląskie (w dniu 3 lipca 2023 r.), Gminy Bystrzyca Kłodzka (w dniu 11 lipca 2023 r. połączone z oglądem terenowym) i przesłane po spotkaniach pisemne uwagi (odpowiednio przez Gminę Stronie Śląskie pismem znak GKP.6220.7.2023.LS z dnia 18 października 2023 r. oraz przez Gminę Bystrzyca Kłodzka pismem znak UP.6724.379.2023 z dnia 20 lipca 2023 r. oraz znak UP.6724.379.2023 z dnia 28 września 2023 r.), a także uwagi przekazane przez gminę Międzylesie (drogą elektroniczną - wiadomość e-mail z dnia 6 listopada 2023 r.) będą miały istotne znaczenie **w kwestii włączenia części z tych działek (oznaczonych w projekcie z dnia 15 czerwca 2023 r. jako tzw. „konfliktowe”) do terenów możliwych do zabudowy bez szkody dla obszaru Natura 2000.**

Wskazuję przy tym, że uwarunkowania przyrodnicze takie jak obecność siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotami ochrony i/lub usytuowanie poza obecnymi liniami zabudowy, będą decydujące o niewłączeniu części z tych działek do terenów możliwych do zabudowy bez szkody dla obszaru Natura 2000.

Pragnę podkreślić, że przyjęte w ostatecznej wersji projektu Planu ochrony zapisy będą wypracowanym wspólnie kompromisem pomiędzy koniecznością ochrony obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika (PLH020016), a potrzebami rozwoju lokalnych społeczności.

Informuję, że jedyny, obowiązujący dotychczas plan ochrony dla obszaru Natura 2000 w Polsce został ustanowiony *rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007 (Dz. U. z 2022 r. poz. 2691)*. Przywołany projekt rozporządzenia *Ministra Środowiska w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Bieszczady PLC180001 z wyłączeniem Bieszczadzkiego Parku Narodowego*, jest procedowany od 2014 r. (wybór wykonawcy prac) i nie został do chwili obecnej ustanowiony.

4. Wskazanie terenów lokalizacji zabudowy technicznej, komunikacyjnej, turystycznej i edukacyjnej, możliwej bez szkody dla obszaru Natura 2000, szczególnie wzdłuż dróg.

Przytoczony Opis Przedmiotu Zamówienia realizowanego w ramach projektu nr POIS.02.04.00-00-0194/17 pn.: „Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku”, obejmującego m. in. zlecenie ekspertyz przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016, na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony dotyczył **ustalenia działań ochronnych** zapewniających utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, likwidację, ograniczenie zidentyfikowanych zagrożeń lub zapobieżenie im, oraz zachowanie lub poprawienie integralności danego Obszaru i roli, jaką dany Obszar pełni dla spójności sieci Natura 2000, przez m. in.: ustalenie działań poświadanych dla zrównoważonego rozwoju danego Obszaru bazujących na wykorzystaniu zasobów krajobrazu i przyrody, a nieprzeszkadzających osiągnięciu, utrzymaniu lub odtwarzaniu właściwego stanu przedmiotów ochrony, zwłaszcza działań dotyczących zabudowy lub lokalizacji infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, turystycznej i edukacyjnej. Pragnę wskazać, że w przekazanym w dniu 15 czerwca 2023 r. Projekcie Planu ochrony w załącznikach nr 11 *Działania ochronne dla siedlisk przyrodniczych* i nr 12 *Działania ochronne dla gatunków roślin i zwierząt* ujęto wskazany w SIWZ zakres.

Przypisane poszczególnym przedmiotom ochrony w obszarze Natura 2000 wskazanych w ww. załącznikach działań ochronnych wraz z ich lokalizacją, terminem realizacji i podmiotami odpowiedzialnymi za ich wykonanie stanowi właśnie realizację ww. zapisu SIWZ w zakresie ustalenia działań poświadanych dla zrównoważonego rozwoju danego Obszaru bazujących na wykorzystaniu zasobów krajobrazu i przyrody, a nieprzeszkadzających osiągnięciu, utrzymaniu lub odtwarzaniu właściwego stanu przedmiotów ochrony, zwłaszcza działań dotyczących zabudowy lub lokalizacji infrastruktury technicznej, komunikacyjnej, turystycznej i edukacyjnej.

5. Wskazanie możliwych kierunków rozwoju gospodarczego Gminy i wzrostu dobrobytu jej mieszkańców najbardziej sprzyjających ochronie przyrody oraz określenie lokalizacji ich infrastruktury.

Przytoczony Opis Przedmiotu Zamówienia realizowanego w ramach projektu nr POIS.02.04.00-00-0194/17 pn.: „Opracowanie planów ochrony dla dwóch obszarów Natura 2000 na Dolnym Śląsku”, obejmującego m. in. zlecenie ekspertyz przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Góry Bialskie i Grupa Śnieżnika PLH020016, na potrzeby sporządzenia

projektu planu ochrony **dotyczy ustalenia warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony danego Obszaru, zachowania jego integralności oraz spójności sieci Natura 2000 przez m. in.: wskazanie sprzyjających ochronie danego Obszaru kierunków rozwoju społecznego, gospodarczego.** Pragnę wskazać, że w przekazanym w dniu 15 czerwca 2023 r. Projekcie Planu ochrony w załącznikach nr 7 *Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci Natura 2000 dla siedlisk przyrodniczych* i nr 8 *Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci Natura 2000 dla gatunków roślin i zwierząt* ujęto wskazany w SIWZ zakres.

Przypisane poszczególnym przedmiotom ochrony w obszarze Natura 2000 wskazanych w ww. załączniku istniejącego i referencyjnego stanu ochrony w Obszarze wraz z określeniem warunków utrzymania i odtworzenia właściwego stanu ochrony (poprzez wskazanie działań niezbędnych do utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony) stanowi realizację ww. zapisu SIWZ w zakresie ustalenia warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony danego Obszaru, zachowania jego integralności oraz spójności sieci Natura 2000 przez m. in.: wskazanie sprzyjających ochronie danego Obszaru kierunków rozwoju społecznego, gospodarczego. Przykład mogą stanowić konkretne działania zmierzające do ograniczenia ingerencji człowieka, ale też niezbędna i dopuszczalna działalność ludzka, zwłaszcza w zakresie gospodarki rolnej i leśnej poprzez wskazania regularnego i ekstensywnego użytkowania, selektywnej wycinki, zrównoważonego udostępniania i eksploracji czy niedopuszczania do kolejnych inwestycji mogących mieć wpływ na powierzchnię i stan zachowania przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000. Brak zidentyfikowanych zagrożeń oraz wskazania ograniczeń działań w stosunku do innych działalności ludzi w granicach obszaru świadczą o tym, że nie będą one znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, a więc w żaden sposób nie są one ograniczone w związku z lokalizacją w obszarze chronionym.

Podsumowując, pragnę przypomnieć zasady funkcjonowania obszaru Natura 2000, które leżą u podstaw podejmowanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu działań:

- 1) Ochronie podlegają konkretne siedliska i gatunki w obszarze (nie cały obszar), przy czym, ograniczenia oraz działania ochronne, niezbędne dla ochrony obszaru, mogą wykraczać poza jego granice.
- 2) Celem jest właściwy stan ochrony czyli taki, gdzie:
  - gatunku nie ubywa, jego siedlisko jest w dobrym stanie, są perspektywy, że zachowa się też w przyszłości;
  - siedliska nie ubywa, zachowane są struktura i funkcje (w tym procesy ekologiczne, różnorodność biologiczna), są perspektywy, że tak będzie także w przyszłości.
- 3) Nie ma żadnych z góry narzuconych zakazów - na każdym z obszarów należy indywidualnie zastosować środki (w tym regulacje planistyczne i działania ochronne) takie i tylko takie, by osiągnąć cel ochrony.
- 4) Formy i sposoby ochrony nie są z góry dane, ale elastycznie dostosowane do celu - ochrona przez właściwe użytkowanie, ochrona przez modyfikacje sposobu zagospodarowania, ochrona czynna i ochrona ścisła powinny być stosowane zależnie od potrzeb siedlisk i gatunków.
- 5) Państwo Polskie jest zobowiązane podjąć wszelkie działania konieczne dla skutecznej ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych w obszarze.

- 6) Każdy plan, przedsięwzięcie lub działanie musi być rozważone pod kątem wpływu na obszar, z punktu widzenia celów jego ochrony.
- 7) Plany, przedsięwzięcia i działania, które wpływałyby znacząco negatywnie na obszar, w zasadzie nie mogą być wdrożone (wyjątek: jeżeli są niezbędne dla zrealizowania nadrzędnego interesu publicznego i jednocześnie udowodniono, że nie można tego interesu zrealizować w inny, nie szkodzący obszarowi sposób oraz zaproponowano i wykonano adekwatne kompensacje przyrodnicze).
- 8) W żaden sposób nie są ograniczane plany, przedsięwzięcia ani działania, które nie wpływają negatywnie na obszar z punktu widzenia celów jego ochrony.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska we Wrocławiu

Wojciech Rejman

*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*